

METODELE DE DETERMINARE A VALORII ÎN VAMĂ, APLICATE CONFORM LEGISLAȚIEI NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

Viorel SÎRGHII,
doctorand, lector universitar

SUMMARY

The article has explained methods of assessment of customs value of imported goods in Moldova. Customs value is the amount for which goods are estimated in trade circuit that Moldova takes part of.

If we talk about foreign trade, then knowledge of application methods of customs valuation needs to be known by customsers that verify the correctness of their use and by economic agents that use these methods at importing goods in Moldova.

However, the article made reference to the fact of Moldova's belonging to the WTO, which requires it to adapt its national legislation to the provisions stipulated in the international treaties, including the application and use of methods for determining the value customs.

The present article attempts to estimate the purposes of applying the evaluation methods of customs valuation and how to apply them.

Key-words: Assessment methods of customs valuation, GATT, WTO, the customs value.

REZUMAT

În articol sînt explicate metodele de evaluare a valorii în vamă la mărfurile importate în R. Moldova. Valoarea în vamă este valoarea la care sînt estimate mărfurile din circuitul comerțului exterior din care R. Moldova face parte.

Metodele de aplicare a valorii în vamă trebuie să fie cunoscute atît de organele vamale, abilitate cu dreptul de a verifica corectitudinea utilizării acestora, cît și de către agenții economici care utilizează metodele date la importul și declararea mărfurilor în R. Moldova.

Faptul apartenenței R. Moldova la OMC o obligă să adapteze legislația națională la prevederile stipulate în acordurile internaționale la care R. Moldova este parte, inclusiv la aplicarea și utilizarea metodelor de determinare a valorii în vamă. Prin articolul dat s-a încercat să se estimeze scopurile aplicării metodelor de evaluare a valorii în vamă, precum și modalitatea de aplicare a acestora.

Cuvinte-cheie: valoare în vamă, metode de evaluare a valorii în vama, GATT, OMC.

Republica Moldova, ca stat suveran și independent, a pus începutul dezvoltării sale pe o cale nouă, dictată în mare măsură de noile relații sociale în condițiile etapei de trecere la economia de piață.

Țara noastră a aderat la OMC prin ratificarea Protocolului de aderare la OMC, la 1 iunie 2001, de către Parlamentul Republicii Moldova. Acest fapt a fost determinat de avantajul economico-juridic al comerțului internațional. Astfel, RM se obligă să se conformeze legislației internaționale prevăzute de GATT/OMC, cu posibila realizare a normelor și principiilor OMC și GATT, cu implementarea acestor norme în legislația națională a RM în cadrul aprecierii valorii mărfurilor în scopuri vamale.

Legea cu privire la tariful vamal 1380-XIII din 20.11.1997 stabilește metodele de determinare a valorii în vamă (VV) la mărfurile introduse în RM, folosite în practica controlului

vamal al RM, în baza normelor de drept stabilite în art. VII (*Evaluarea mărfurilor în scopuri vamale*) din Acordul GATT. Scopul acestui acord, la care în prezent au aderat un șir de țări, este de a unifica sistemul aprecierii valorii în vamă a mărfurilor, împiedicînd folosirea metodelor aleatorii sau fictive ale valorii în vamă. Este nevoie de examinat minuțios sistemul de apreciere a valorii în vamă în RM, de unificat acest sistem cu sistemul internațional integrat privind aprecierea valorii în vamă a mărfurilor.

Studiul temei abordate s-a axat pe cele mai importante acte internaționale în domeniu: Convenția GATT, Codul vamal comunitar, Codul vamal al Federației Ruse. Argumentele și concluziile enunțate se bazează și pe actele normativ-juridice naționale în domeniu: Constituția Republicii Moldova, Codul Vamal al RM, Legea cu privire la tariful vamal, legile ce reglementează organizarea și

funcționarea activității organelor vamale, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, alte angajamente internaționale asumate de statul nostru.

Metodele de determinare a valorii în vamă în Republica Moldova, precum și toate actele normative ce reglementează aprecierea valorii în vamă a mărfurilor au fost adoptate reieșind din practica internațională existentă la acel moment, ca bază fiind normele stabilite în art. VII al GATT.

Adaptarea legislației naționale a RM în domeniul aprecierii valorii în vamă și metodelor de evaluare a valorii în vamă la prevederile legislative internaționale constituie condiția principală de integrare a economiei naționale a RM în sistemul economic internațional, precum și începutul unei noi etape de dezvoltare a legislației vamale naționale.

Din momentul declarării independenței RM la 27 august 1991,

apare problema creării unui nou sistem legislativ, inclusiv vamal. La 27 februarie 1996 a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 99 cu privire la aprobarea Regulamentului despre modul de stabilire a valorii în vamă a mărfurilor și bunurilor importate pe teritoriul Republicii Moldova.

Acest Regulament reglementa aprecierea valorii în vamă în baza a patru metode, și anume:

- 1) valorii de tranzacție privind mărfurile importate;
- 2) valorii de tranzacție privind mărfurile identice;
- 3) valorii de tranzacție privind mărfurile omogene;
- 4) altor metode.

Acest act legislativ a fost primul document ce stabilește aprecierea valorii în vamă în Republica Moldova. La fel, în acest document a fost reglementat pentru prima dată și modul de apreciere a valorii în vamă la mărfurile importate pe teritoriul vamal al țării, conform principiilor fundamentale de stabilire a valorii în vamă a mărfurilor, acceptate în practica internațională. La baza adoptării Regulamentului a stat legislația internațională, de care legislatorul Republicii Moldova s-a condus și ulterior la adoptarea altor acte de reglementare a domeniului aprecierii valorii în vamă.

Hotărârea Guvernului nr. 99 din 27.02.1996 o putem considera *document juridic de fondare* a întregului sistem legislativ, adoptat ulterior, de reglementare a domeniului aprecierii valorii în vamă în Republica Moldova. Această hotărâre indică, de asemenea, și modalitatea de declarare a mărfurilor în contextul stabilirii valorii în vamă, precum și persoanele responsabile de declararea a valorii în vamă.

Valoarea în vamă este declarată organului controlului vamal al Republicii Moldova la deplasarea mărfurilor peste frontiera vamală a țării atât de persoanele juridice, cât și de cele fizice, cu excepția persoanelor fizice care importă mărfuri în scopuri necomerciale.

Valoarea în vamă a mărfii importate pe teritoriul Republicii Moldova se stabilește de către declarant, reieșind din prețurile mondiale, conform metodelor indicate în Regulamentul citat.

Organele controlului vamal ale Republicii Moldova, care perfectează actele vamale, efectuează controlul valorii în vamă anunțate de către declarant, inclusiv corectitudinea metodei de evaluare alese de declarant, și plenitudinea documentelor prezentate [1].

În urma examinării Hotărârii Guvernului nr. 99 din 27.02.1996, se stabilesc clar interpretările legislației internaționale în ceea ce privește modul de declarare a valorii în vamă. Este stipulat faptul declarării valorii în vamă a mărfurilor introduse în Republica Moldova atât de persoanele juridice, cât și de persoanele fizice, forma de declarare fiind aceeași, cu o responsabilitate identică, unde se aplică aceleași metode de determinare a valorii în vamă – anume această modalitate de declarare este stabilită de legislația internațională. Odată cu adoptarea HG 600 din 14.05.2002 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul RM, HG 99 din 27.02.2006 a fost abrogată.

Există totuși o diferență în modalitatea declarării valorii în vamă de către persoanele juridice și persoanele fizice. În primul rând, legislația prevede prezentarea către organul vamal a unor anumite acte ce însoțesc marfa, stipulate de legislație, în baza cărora se va determina valoarea în vamă, așa cum ar fi:

- contractul de vânzare/cumpărare;
- factura (invoice);
- documentul de transport (CMR);
- lista obiectelor ambalate;
- certificatul de origine;
- documentele bancare;
- contractul sau certificatul con-

tabil, care demonstrează cheltuielile de transport;

- declarația vamală a țării de export;
- certificatele fitosanitare, de calitate [2].

Actele enumerate se întocmesc în rezultatul unei tranzacții a comerțului exterior. Este evident și faptul că la procesul de activitate a comerțului exterior participă, în majoritatea cazurilor, persoanele juridice sau companiile înregistrate ca subiecți ai antreprenoriatului conform legislației Republicii Moldova. Datele ce se conțin în actele de însoțire prezentate către organul vamal servesc ca bază de calcul la aplicarea corectă a metodelor de apreciere a valorii în vamă, care constă în calcularea prețului net al mărfii și a cheltuielilor aferente, suportate pentru efectuarea tranzacții comerțului exterior.

Concluzionăm că persoanele juridice, la momentul introducerii mărfurilor în teritoriul vamal al RM și declararea valorii în vamă, prezintă obligatoriu actele de însoțire organului vamal, în baza cărora se va determina metoda de apreciere a valorii în vamă.

La rândul lor, persoanele fizice care introduc mărfuri în teritoriul vamal al Republicii Moldova procurate în afara teritoriului acesteea, în majoritatea cazurilor, nu dispun de acte comerciale sau acte ce însoțesc marfa. Totuși, conform legislației, persoanele fizice sînt obligate să declare marfa introdusă în Republica Moldova. Organele vamale, la aprecierea valorii în vamă a mărfurilor introduse de către persoanele fizice, se conduc de prevederile ordinelor, dispozițiilor, instrucțiunilor emise de Serviciului Vamal, adoptate în baza Legii cu privire la tariful vamal. Anume aceste acte normative stipulează modul în care persoana fizică declară marfa, precum și actele ce servesc ca bază la determinarea valorii în vamă.

Conform procedurii, persoana fizică la momentul declarării mărfurilor, care se efectuează la frontieră,

completează formularul actului de procedură vamală tipizat DV-6 (declarație vamală pentru persoanele fizice), unde se indică toate datele aferente mărfurilor introduse, inclusiv prețul lor, cantitatea mărfurilor, țara de unde au fost procurate, datele persoanei care declară marfa. Colaboratorul vamal (responsabil de vămuirea mărfurilor), în baza datelor indicate în tipizata DV-6 și a rezultatelor controlului fizic al mărfurilor importate, apreciază valoarea în vamă, utilizând metodele de determinare a valorii în vamă stabilite de legislație.

Actul legislației naționale în domeniul dreptului vamal, la capitolul aprecierea valorii în vamă, este Legea nr. 1380-XIII din 20.11.1997 cu privire la tariful vamal, capitolul III „Valoarea în vamă a mărfurilor” și capitolul VI „Metodele de determinare a valorii în vamă”. Anume aceste două capitole din lege reglementează aplicarea metodelor de determinare a valorii în vamă la mărfurile introduse în teritoriul vamal al RM, care se bazează pe normele legislative internaționale, în cazul dat – capitolele III și IV ale legii în esență urmăresc principiile internaționale de aplicare, conform prevederilor articolului VII al Convenției GAAT.

Această lege prevede determinarea valorii în vamă prin următoarele metode:

-în baza valorii tranzacției cu marfa respectivă ori în baza prețului efectiv plătit sau de plătit;

-în baza valorii tranzacției cu marfa identică;

-în baza valorii tranzacției cu marfa similară;

-în baza costului unitar al mărfii;

-în baza valorii calculate a mărfii;

-prin metoda de rezervă [2].

Metodele de determinare a valorii în vamă prevăzute de lege sînt identice cu metodele de determinare a valorii în vamă stipulate în articolul VII al GAAT-ului și utilizate în practica internațională.

Idea principală care a stat la baza Convenției GAAT, a metodelor de determinare a valorii în vamă a fost „Crearea unui sistem neutru, cu principii corecte, la aprecierea costului mărfurilor în sistemul vamal, care va exclude aplicarea unor prețuri la mărfuri nereale sau aleatorii”. Prin urmare, acest sistem de apreciere a costului mărfurilor trebuie utilizat în majoritatea cazurilor în activitatea comercială internațională [3].

Legea cu privire la tariful vamal a RM stabilește baza formării principiilor echitabile, uniforme, a unui sistem neutru de apreciere a valorii în vamă pentru toți subiecții care activează în domeniul comerțului exterior, stabilește niște reguli generale prin aplicarea metodelor identice de apreciere a valorii în vamă, indiferent de categoria subiectului ce activează în domeniul comerțului exterior, permite excluderea concurenței la declararea valorii în vamă și cunoașterea preventivă a cerințelor organelor vamale la declararea valorii în vamă a mărfurilor introduse în RM.

Obiectivele principale urmărite la adoptarea Legii și la utilizarea metodelor de apreciere a valorii în vamă la mărfurile introduse în Republica Moldova sînt:

- dezvoltarea economiei statului;

- apărarea intereselor economice ale RM, neadmiterea invadării pieței interne cu mărfuri de origine străină, care pot provoca concurență neloială în RM;

- impozitarea mărfurilor introduse în teritoriul vamal al RM cu drepturi de import și majorarea veniturilor la bugetul consolidat al RM [4].

Aceste măsuri promovează dezvoltarea relațiilor de comerț exterior al RM cu alte state, precum și reglementează relațiile sociopolitice, de dezvoltare economică, parteneriat comercial, formarea unei concurențe legale în piața de desfacere a RM.

Unul dintre aspectele principale ale legii este reglementarea drepturilor și obligațiilor părților (agentul economic, organele vamale) în relațiile lor, la declararea valorii în vamă, în cadrul declarării mărfurilor la introducerea acestora în teritoriul vamal al RM.

Declararea valorii în vamă se anunță la trecerea peste frontiera vamală a RM. La momentul trecerii peste frontiera vamală, declarantul (persoana fizică, persoana juridică) anunță valoarea în vamă confirmată prin actele de însoțire a mărfurilor, prin date veridice. Actele prezentate de declarant sînt obligatorii conform legii.

Informația ce se conține în actele prezentate trebuie să fie veridică și suficientă pentru aprecierea valorii în vamă, în caz contrar, organul vamal este în drept să ceară confirmarea valorii în vamă anunțată de declarant, iar declarantul, la rîndul său, este obligat să prezinte datele respective. În cazul în care valoarea în vamă anunțată de către declarant, la introducerea mărfurilor în teritoriul vamal al RM, urmează a fi verificată de organele vamale mai minuțios, declarantul este în drept să ceară autorităților vamale eliberarea mărfurilor declarate, cu gajarea unor bunuri, cu o scrisoare de garanție a unei bănci. La momentul actual există instituția brokerului vamal, care este în drept să depună garanție financiară pentru oricare tranzacție.

Anterior, pînă la efectuarea procedurii de determinare a valorii în vamă, mărfurile introduse în teritoriul vamal al RM sînt declarate organului vamal la frontieră, inclusiv valoarea în vamă, cu depunerea unei garanții financiare, în mărimea drepturilor de import necesare achitării, care se calculează din valoarea în vamă declarată. Această sumă bănească este depusă la „contul unic” (achitării pentru toate tipurile de taxe se efectuează printr-un singur cont bancar gestionat de Serviciul Vamal) al

organelor vamale, care garantează achitarea drepturilor de import. Organul vamal este în drept să deconteze, în caz de necesitate, suma necesară achitării drepturilor de import aferente tranzacției efectuate de sine stătător. Declarația mărfurilor introduse în teritoriul vamal al RM, fără a dispune de sume bănești în „contul unic” al organelor vamale, este posibilă doar prin garantarea achitării drepturilor de import de către brokerul vamal din cuantumul sumei garanției financiare existente la contul bancar al brokerului (pentru obținerea licenței de activitate în calitate de broker vamal, este necesar de a dispune de 2 mil. lei, care vor garanta achitarea tuturor plăților la operațiunile efectuate în domeniul vamal, cu participarea brokerului respectiv) sau în cazul introducerii mărfurilor în teritoriul vamal al RM sub acoperirea carnetului TIR, care, conform Convenției TIR, garantează achitarea drepturilor de import țării care este parte la convenție.

La determinarea valorii în vamă de către organul vamal, atunci când nu este acceptată valoarea în vamă anunțată de declarant, organul vamal, conform legii, este obligat să înștiințeze în scris declarantul, la cererea acestuia, despre motivele neacceptării valorii în vamă, oferindu-i acestuia, ca responsabil de plata taxelor vamale, posibilitatea de a declara recurs fără penalizare.

Declarantul, după adoptarea de către organul vamal a deciziei finale de neacceptare a valorii în vamă anunțate, este în drept să depună în scris la autoritatea vamală o cerere prin care va cere explicații despre motivul neacceptării valorii în vamă de către autoritatea vamală. Organul vamal este obligat, în termen de o lună de zile, să-i expună în scris declarantului motivele întemeiate de neacceptare a valorii în vamă anunțate de către declarant [5].

Totodată, organul vamal inițiază procedura de încasare a drepturilor

de import în mărimea stabilită după efectuarea procedurii aprecierii valorii în vamă și majorării ei de către organul vamal. Această procedură prevede încasarea sumelor bănești depuse în „contul unic” al organelor vamale de către declarant, pentru achitarea drepturilor de import, fără acordul lui la decizia organului vamal.

Dacă în termenul stabilit de organul vamal declarantul oferă toată informația ce demonstrează veridicitatea valorii în vamă anunțate, organul vamal acceptă valoarea în vamă anunțată inițial, cu restituirea sumelor bănești încasate suplimentar pentru achitarea drepturilor de import, ca urmare a majorării valorii în vamă determinate de organul vamal.

Din practica activității organelor vamale la capitolul determinării valorii în vamă, agenții economici tratează diferit modul și legalitatea majorării valorii în vamă de către organele vamale. Unii nu parcurg la atacarea deciziei de majorare a valorii în vamă, acceptă valoarea în vamă majorată, cu achitarea suplimentară a drepturilor de import și punerea în circulație liberă a mărfurilor. Totuși, sînt destul de frecvente cazurile când agenții economici contestă acțiunile organului vamal și actele administrative prin care s-a majorat valoarea în vamă.

Pentru aprecierea corectă a valorii în vamă sau verificarea corectitudinii valorii în vamă anunțate de către declarant, organul vamal este în drept să solicite prezentarea suplimentară a actelor ce dovedesc corectitudinea valorii în vamă anunțate, precum și să numească efectuarea suplimentară a expertizelor de diferit gen, care pot stabili calitatea mărfii, materia primă utilizată etc.

Autoritatea vamală poate efectua controlul valorii în vamă anunțate și după luarea unei decizii definitive în privința valorii în vamă, control postvămire, unde odată cu verificarea activității agentului economic se va verifica și valoarea în vamă

declarată. Totuși, acest control nu este o verificare specializată a valorii în vamă.

În cazurile descrise mai sus, organul vamal poate remite interpelări prin intermediul organelor abilitate, în scopul verificării unor date prezentate de către declarant la momentul anunțării valorii în vamă organelor vamale la introducerea mărfurilor în teritoriul vamal al RM, precum și la traversarea în tranzit a altor țări. De regulă, se cere confirmarea actelor de însoțire a mărfurilor prezentate către organele vamale la momentul expedierii mărfurilor din țara de export și actele prezentate către organele vamale la tranzit prin alte țări. Necorespunderea datelor comparate din actele de însoțire prezentate de către declarant la vămuirea mărfurilor în țara de export sau țara de tranzit cu datele din actele de însoțire prezentate de declarant la declararea mărfurilor și anunțarea valorii în vamă demonstrează faptul declarării neautentice a valorii în vamă, cu diminuarea ei.

Referințe bibliografice

1. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 99 din 26.02.96 cu privire la aprobarea Regulamentului despre modul de stabilire a valorii în vamă a mărfurilor și bunurilor importate pe teritoriul Republicii Moldova – abrogate. În: Monitorul Oficial al RM, nr. 23-24, 18.04.1996
2. Pct. 13 al HG nr. 600 din 14.05.2002 cu privire la aprobarea Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul RM.
3. *Agreement on Implementation of article VII*. BISD, 35 ed., 1980.
4. Pct. 2 art. 1. Legea Republicii Moldova nr. 1380/20.11.97. Lege cu privire la tariful vamal. În: Monitorul Oficial al RM, nr. 40-41/286, 07.05.1998.
5. Pct. 4, art. 7 din Legea Republicii Moldova nr. 1380/20.11.97. Lege cu privire la tariful vamal. În: Monitorul Oficial al RM, nr. 40-41/286, 07.05.1998.